

ham. Jeg tror imidlertid ikke, at de kunne træffes ved Høisted Realskole. Det var, som sagt, ogsaa dengang en anerkjendt Sag, at man havde en Forpligtelse imod den Del af Landet, som man berøvede enhver som helst høiere Undervisningsanstalt, der gav Anledning til, at Skolen blev stiftet. Nu synes man at have glemt enhver som helst af disse Følelser og Erkjendelser, som dengang vare tilstede; men jeg vil fremdrage, hvad der for mig i denne Sag er det mest betegnende. Efterat Skolen har løst sin Opgave saa heldigt, at den ikke alene fra alle Sider har vundet almindelig Anerkjendelse, men ogsaa Tilstrømningen af Elever, saavel fra de nærmere som fjernere Egne, har nødvendiggjort Udvidelsen af Skolen, Forøgelse af Bygningerne og tillige af Lærerpersonalet osv., er det jo blevet en uundgaaelig nødvendig Følge deraf, at ogsaa Tilskudene maa forøges, især da de stigende Priser paa Alt og den tilstedeværende Erkjendelse ogsaa hos det høie Thing af, at dette medfører Nødvendigheden af høiere Lønninger til Lærerne, yderligere høiere et Tryk til. Nødvendigheden af at forøge Skolens Indtægter er tilstede, hvad enten det høie Thing bevilger dette Tilskud eller ikke, thi allerede nu begynder Skolen at miste flere af sine dygtige Lærere, og den vil ikke kunne holde sig, naar der ikke sker en Forøgelse i dens Indtægter. Denne Forøgelse maa altsaa ske, enten Thinget bevilger Tilskudet eller ikke, men Spørgsmaalet bliver da, paa hvilken Maade det vil ske. Der er kun 2 Veie at gaa, den ene er at forhøje Skolekontingentet og formindste Fripladernes Antal, den anden er at forøge Tilskudet til Skolen i et passende Forhold. Disse 2 Veie ere med Hensyn til deres folkelige Betydning meget forskellige. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) har for saa Minuter siden udtalt her i denne Sal, at i samme Grad som Demokratiet udvikler sig, udvikler ogsaa Interessen sig saavel for den høiere som for den lavere Undervisning. Jeg vilde ønske, at det ærede Medlem vilde gjøre dette til Sandhed ved sin Afstemning her i Thinget, og jeg vilde ønske, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) og de Mand, der stemme med ham, vilde ved deres Afstemning vise, at det er Sandhed, thi saa vilde de have os ved Siden af sig. Jeg har imidlertid hverken ved de Herrer's Optraeden ligeoverfor Høisted eller Hjørring eller ligeoverfor Kommunitetet set nogen virkelig Stabsfæstelse paa, at de ville handle i Overensstemmelse med disse Grundsætninger. De vide meget godt, at de enorme Kapitaler, der anvendes paa den høiere Undervisning, hverken kunne komme Demokratiet eller den fattige Klasse til gode, naar man ikke letter den fattige Klasse det første Skridt fremad paa den høiere videnskabelige Dannelses Vej. Det er ikke længere siden end ved denne Sags 2den Behandling, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valg-

kreds yttrede, at vi i de lærde Skoler eller her, hvor vi ikke engang have en lærer, men kun en Realskole, have det første Skridt, hvor de virkelig begavede unge Mand, der maatte findes i den uformuende eller fattige Klasse, kunne godtgjøre deres naturlige Berettigelse til ved Statens Understøttelse at blive delagtige i den høiere Undervisning; men jeg vil bede den ærede Rigsdagsmand og hans Meningsfæller vise os, hvorledes dette skal gaa til, naar de lukke Døren for den eneste Undervisningsanstalt, hvor den fattige Klasse paa nogenlunde billige Betingelser kan opnaa at faae Undervisning. (Th. Nielsen: Vi give til mange Skoler idag). Naar den ærede Rigsdagsmand siger, at vi give til mange Skoler idag, saa vil jeg meget gjerne indrømme dette; men det kan ikke hjælpe at tage en Passer og paa Landfortet maale, at der skal der være een og der skal der være een Realskole; jeg vil henpege til det ærede Medlems praktiske Sands og spørge, om han ikke selv erkjender, at hvor Trangen til en Realskole er tilstede, der skal den anlægges, og at det ikke kan gaa an med en Passer at maale paa Landfortet, hvor lang Afstanden er fra den ene Skole til den anden. Naar det har viist sig, at en saadan Skole er oprettet paa et Sted, hvor der er naturlig Trang dertil, naar der er en almindelig Anerkjendelse af Skolen hos hele Egnen, og denne af Egnens Befolkning er gjort gjældende gjennem dens Repræsentanter her i Thinget, saa tror jeg, at vi have Ret til at forbre af den Side her i Salen, som kalder sig den folkelige Side, at den skal lytte til en Forbring netop fra den lavere Befolknings Side om ikke at lukke Døren for den til Undervisningsanstalter, som med saa stor Beskafning opretholdes i de øvrige Egne af Landet. Andet fordrer jeg ikke. Her er ikke Tale om at slaa Høisted Realskole ihjel. Den skal nok leve, selv om Folkethinget ganske skulde glemme, at den ogsaa har noget Krav paa det; men her er Tale om at lukke Døren for de uformuende Klasser (Th. Nielsen: Saa?). Jeg siger det ærede Medlem, der afbrød mig, at naar han tror, at de, der komme langveis fra, ialtsald ikke høre til de fattige Klasser, fordi disse ikke kunne betale Kostpenge for deres Børn til at underholde dem ved Skolen, saa maa han dog vel indrømme, at jo besværligere man gjør dem Adgangen, desto mere umuligt bliver det for dem at komme der. Og dernæst skal jeg gjøre ham opmærksom paa, at vi dog have Tilfælde, som ere mig personlig bekendte, hvor saadanne fattige Børn ere af godhjertede Menneker i Byen ligefrem blevne underholdte, medens de modtog fri Undervisning paa Realskolen; men denne frie Undervisning er det, som det høie Folkethings demokratiske Side ikke kan finde det forsvarligt at give de fattige Samfundsklasser i Ahy. Jeg vil lade denne Afstemning fælde Dom om, hvorledes de Herrer stille sig til denne Sag. Jeg venter ikke Noget af